DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.623 CZWARTEK 20.STYCZNIA 1944 r. ROK V.

DOKOŁA KONFLIKTU POLSKO-SOWIECKIEGO.

Cała prasa amerykańska komentuje deklarację rządu polskiego. Chociaż wypadki poszły już naprzód,komentarze te nie straciły na aktualności. "New York Herald Tribune" pisze,że punkt ciężkości tej sprawy leży nietylko w Londynie,ale w Waszyngtonie i Moskwie. Interes polski jest zarazem interesem Anglii i Ameryki. Rząd polski wysunął projekt rozmowy czterech,zamiast jednostronnego załatwienia sporu ze względu na wspólne dobro sprzymierzonych i z uwagi na fakt, że rząd sowiecki przyznał w swej nocie,iż linia demarkacyjna z r.1939 nie jest niezmienna,a sprawa granicy Polski może być przedyskutowana. Prasa brytyjska z rozczarowaniem pisze o tonie ostatniego oświadczenia Sowietow w sprawie polskiej. "New Chronicle" pisze - o ile po nocie rządu polskiego można się było spodziewać załatwienia sporu,o tyle oświadczenie sowieckie w tym względzie nic nie poprawiło sytuacji. Spór rosyjsko-polski nie jest sporem tylko dwu państw. Od jego rozwiązania zależą bodajże losy przyszłego pokoju w Europie. "Times" wzywają do zawieszenia broni w dziedzinie oświadczeń i deklaracji.

Cordell Hull wysłał zawiadomienie telegraficzne do rządu sowieckiego,iż podejmuje pośrednictwo w sprawie rosyjsko-polskiej. Poźniej podano do wiadomości,że z powodu przeszkód w transmisji depesza doszła do Moskwy w poniedziałek rano. Korespondent "Timesa" w Waszyngtonie komunikuje, że Hull nie otrzymał odpowiedzi od rządu rosyjskiego. Opinia amerykańskich kół politycznych uważa,że ostatnia odpowiedź Rosji nie może być uważana za załatwienie sprawy. Przytacza się uzasadniony domysł,że gdyby Hull spodziewał się,iż odpowiedź będzie odmowna nie wysyłałby swojej propozycji.

Wczoraj w Izbie Gmin min.Eden interpelowany o stadium konfliktu polsko-sowieckiego odpowiedział : "Sprawy te stale absorbują uwagę rządu brytyjskiego,który stale utrzymuje ścisły kontakt z oboma rządami tj. sowieckim i polskim w Londynie. Rząd brytyjski jaknajgoręcej życzy sobie porozumienia obu naszych sojuszników,co będzie miało najdonioślejsze znaczenie w stosunkach Europy. Nie tracimy nadziei,że znajdzie się droga , prowadząca do porozumienia. Jestem pewien , że Izba zgodzi się ze mną,iż w tej sprawie obecnie wskazana jest wielka powściągliwość".

OFENZYWA ROSYJSKA POD LENINGRADEM.

Stalin ogłosił wczoraj w rozkazie,że po 5-dniowej akcji ofenzywnej pod Leningradem i w dolinie Wołchow Rosjanie przełamali front niemiecki na 40 km.szerokości i 15 km.wgłąb,zdobywając Krasnoje Seło,Roksze i Peterhof. Pod Oranienbaumem artyleria z Kronstadu i nurkowce niszczą pozycje wroga. Niemcy zostali odrzuceni,a pozycje artylerii ostrzeliwującej Leningrad zdobyte z bateriami. W dolinie Wołchow pod Nowgorodem mimo silnego oporu odrzucono Niemców o 12-20 km.i przecięto linię kolejową Leningrad - Nowgorod. W rej.Nowosokolnikow zyski terenowe. W centrum Rosjanie posuwają się rozlewiskami Prypeci. Armia Nowogrodu Woł.przekroczyła granice Polski i zajęła Hoszczę. Poniżej Nowogrodu Mannstein rzucił do walki wojska węgierskie. Nie wstrzymało to pochodu Rosjan,którzy zdobyli Sławutę i przecięli linię kolejową Szepetówka-Rowne. Na całym 140-to kilometrowym froncie od Winnicy do Humania toczą się zacięte walki. Mannstein rzuca do walki wszystkie czołgi,którymi rozporządza. Straty Niemców są tak wielkie jak pod Stalingradem,ale ponoszą oni te ofiary aby tylko zachować linię kolejową Odessa-Lwów,dla uratowania możliwości odwrotu 70-ciu dywizji niem.w łuku Dniepru. Obecnie Rosjanie przeszli tu do ataków. Wiele niemieckich dywizji poniosło nader ciężkie straty. Na froncie północnym coraz częściej zdarzają się wypadki masowego poddawania się Niemców. Poddały się oddziały ze 168 dywizji,ze 198-mej i SS-Sturmbatalion z Langemark.

SYTUACJA NA BAŁKANACH.

Ze Sztokholmu donoszą jakoby Goering przeprowadzał obecnie inspekcję wojsk bułgarskich. W kołach alianckich komentuje się ten fakt w ten sposób,iż Bułgaria jest bliskim celem ataków lotniczych. Rząd bułgarski ogłosił przez radio,że pozostanie w So-

fii. Sofia robi wrażenie umarłego miasta. - Rząd ogłosił,że zakaz przebywania po godz.-18-tej jest wynikiem braku światła z powodu zniszczenia przez nalot elektrowni. W Sofii pozostało 10 - 15 tys.mieszkańców. W siedem dni po nalocie płonęły jeszcze w Sofii po - żary i wybuchały bomby zegarowe. Ze Sofii - wyjechał pierwszy transport ewakuacyjny ko- biet i dzieci niemieckich,które za radą am- basadora niem.opuściły stolicę Bułgarii. -- Transport przybył do Bukaresztu. Podczas -- nalotu na Sofię uszkodzone zostały poselstwo niemieckie,szwedzkie i węgierskie. Niemiec- kie pociągi ewakuacyjne z Sofii idą czę- ściowo do Siedmiogrodu,częściowo do Niemiec.

W Budapeszcie ogłoszono oficjalnie, że trzech oficerów w tym jeden feldmarszałek - zdezertowali i uciekli zagranicę, Mieli oni stanąć przed sądem wojennym. Z kół polity - cznych węgierskich słyszy się coraz czę - ściej żądanie wycofania wojsk węgierskich -- z frontu wschodniego.

Stambuł podaje przyczyny kryzysu wew - nętrznego w Rumunii. Akcja organizacji pod- ziemnej rozszerzyła się na wiele miast.Naj- bardziej obawiają się w Rumunii nalotów na pola naftowe i rafinerie. Uwaga Rumunii --- zwrócona jest na walki o Boh. Z Bessarabii- i rejonu Dniestru napływają tysiące uchodź- ców. Radio rumuńskie nadaje audycje poucza- jące o biernej obronie przeciwlotniczej. --

Radio serbskie kontrolowane przez ---- Niemców donosi,że w Chorwacji został wstrzy many ruch kolejowy na przeciąg jednego mie- siąca z powodu stałych sabotaży. Oddziały - jugosłowiańskiej armii wyzwolenia przerywa- ły kilkakrotnie linie kolejowe.

Eden oświadczył w Izbie Gmin,że istnie ją widoki utworzenia jednolitego frontu w - Grecji. Między grupami powstańczymi zaistnia ła możliwość porozumienia,bowiem jedna gru- pa zgłosiła gotowość do pertraktacji.

Odnośnie ingerencji Rosji w sprawy --- bałkańskie turecki dziennik "Ulus" zamieś - cił artykuł,w którym przypomniał,że 30 lat- temu stanowisko Lenina w sprawie krajów bał kańskich było identyczne z obecnym stanowi- skiem rządu tureckiego. Kraje bałkańskie -- należy pozostawić same sobie i nie wywierać na nie żadnego wpływu.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Szwecja donosi,że Niemcy ewakuują ---- przemysł i robotników z G.G.do Rzeszy. Te - reny G.G.są najbliższym etapem walk frontu- wschodniego. O rabunkowej gospodarce na te- renie G.G.najlepiej świadczą cyfry. W roku- 1939 wywieźli Niemcy 460.000 metrów sześc.- drzewa - w roku 1940 - 810 tys. W roku 1942 zbóż chlebowych na sumę 1 miliarda złotych. "Times" podaje,że Himmler przybył do Wrocła wia by spotkać się z gub.Frankiem.

- Premier Churchill powrócił do Londynu. W godzinę po powrocie zajął swoje miejsce w Izbie Gmin,witany owacyjnie przez posłów. - Oświadczył,że wkrótce złoży sprawozdanie z sytuacji wojennej. Wczoraj premier Churchill dwukrotnie odpowiadał na interpelacje w --- Izbie Gmin,odbył posiedzenie gabinetu wojen nego i składał sprawozdanie królowi.

- Omar Bradley,dowódca amerykańskich sił inwazyjnych wyraził się,iż nie jest wyklu - czone,że atak na Europę rozpocznie się od - południowej Francji.

- Niemcy reklamują pakt handlowy szwedz- ko-niemiecki. Chcą w ten sposób ukryć,iż -- pakt ten jest o wiele gorszy dla nich od -- poprzedniego. Dostawy rudy żelaznej i stali są mniejsze o 1/3. Niemcy musieli się zgo - dzić na tranzyt okrętów szwedzkich na za - chód,który został wzbroniony w październiku roku ubiegłego,gdy jednostki floty norwes - kiej chciały się przedrzeć do Anglii. Obec- nie Szwecja otrzymuje wznowienie tranzytu - mimo,iż nie dała gwarancji czuwania nad --- okrętami norweskimi.

- O.R.P. "Dzik" zatopił transportowiec - niemiecki 6.000 ton i dwa mniejsze szkunery.

- Urząd produkcji w Stanach Zjedn. podał oficjalne cyfry produkcji za rok 1943. Wy - produkowano : 134 tys.samolotów,148 tys. -- czołgów,1,200.000 samochodów,4 mil.ton okrę tów wojennych i 20 mil.ton statków handlo - wych. W roku 1944 produkcja samolotów zosta nie podwyższona o 50 %.

- Moskiewska "Prawda" zamieściła dementi ang.min.spraw zagran.odnośnie rzekomych ro- kowań z Ribbentroppem w Kairze.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz.8.30 rano.

- Radio sowieckie powtórzyło dosłownie - oświadczenie Edena w Izbie Gmin odnośnie -- konfliktu polsko-sowieckiego,nie wypuszcza- jąc ustępu wyrażającego nadzieję na porozu- mienie. Londyn donosi,iż prem.Churchill --- objął osobiście kierownictwo akcji mającej- na celu porozumienie polsko-sowieckie. ---- Churchill liczy,iż osobisty jego kontakt ze Stalinem doprowadzi do pożądanych wyników i zdecydowany jest udać się do Moskwy w tym - celu. Tureckie koła polityczne wyrażają --- swój pogląd na konflikt polsko-sowiecki w - ten sposób,iż sprawa sporu granicznego jest według nich zagadnieniem drugorzędnym,pier- wszorzędnym zaś dla wszystkich mniejszych - państw jest stanowisko jakie zajmą mocarstwa anglosaskie w tej sprawie.

-.-.-.-

WIADOMOSCI RADIOWE .

Stambuł donosi o zwiększającym się napięciu w Rumunii z powodu nadciągających uciekinierów z Bessarabii i Bukowiny. Niemiecka ajencja Transocean donosi o zamierzeniu ewakuacji wszystkich większych miast Bułgarii. Sofia jest ewakuowana - wstęp do miasta jest wzbroniony. Rząd bułgarski przeniósł się z Sofii do miasta Ciamkoria. Podczas ostatniego nalotu uszkodzono w Sofii urządzenia alarmowe, następne naloty będą ogłaszane dzwonami kościelnymi. Działalność instytucji użyteczności publicznej jest sparaliżowana. Sklepy i banki są pozamykane, podobnie jak szkoły i uniwersytety. Połączenia telefoniczne i telegraficzne zerwane. Pięćdziesięciu lekarzy na całą Bułgarię ma pozwolenie używania samochodów, poza tym wszystkie automobile oddane są do użytku wojska. W Londynie zapowiadają, że naloty na Bułgarię przybiorą na sile, gdyż bazy lotnicze we Włoszech są tylko o 500 km. odległe od Bułgarii i samoloty mogą zabierać ze sobą znacznie większy ładunek bomb. W Bułgarii ogłoszono mobilizację ludności cywilnej. Oficerowie rezerwy powyżej lat 60-ciu mają się zgłosić w komendach. Wszyscy robotnicy transportowi muszą się zgłosić do pracy pod karą śmierci. Patrioci bułgarscy uchodzą do Jugosławii.

W Danii wysadzono w powietrze fabrykę w Kopenhadze, został również zastrzelony agent gestapo przy usiłowaniu przeprowadzenia rewizji w domu, gdzie ukrywali się sabotażyści. Policja duńska w Kopenhadze została internowana w ilości 5.000 osób.

W Bari odbył się pierwszy wolny kongres włoskich związków kolejowych. Rezolucja powzięta oświadcza się za niezależnością organizacji pracowników kolejowych tak od rządu jak i partii politycznych. Pod okupacją niemiecką robotnicy włoscy strejkują w wielu fabrykach, liczne są wyroki śmierci na faszystach. Jeden z sędziów, którzy wydali wyrok śmierci na Ciano i innych został zastrzelony przez tajną organizację. Na Sycylii sąd sprzymierzonych przeprowadził rozprawę przeciw 14-tu mężczyznom i jednej kobiecie oskarżonym o próbę restauracji faszyzmu. Jeden oskarżony skazany został na śmierć, reszta na więzienie od roku do 17-tu lat.

Radio Vichy przyznało się, że aktywność francuskiego ruchu podziemnego uczyniła niemożliwem utrzymanie normalnego ruchu kolejowego i transportowego. Od dnia 29.12. objęli Niemcy komunikację na liniach kolejowych łączących Francję z północnymi Włochami dla zwalczenia sabotażowej akcji patriotów francuskich. Paryska Izba Adwokacka uchwaliła protest przeciwko traktowaniu przez władze w Vichy więźniów politycznych na równi z pospolitymi przestępcami. W wolnej Francji zgromadzenie tymczasowe w Algierze ukończyło rozprawy, poświęcone sprawie ukarania zdrajców i oczyszczenia administracji z elementów współdziałających z rządem w Vichy. Komisarz sprawiedliwości oświadczył, że zostaną powołane specjalne trybunały dla przeprowadzenia procesów, natomiast rząd jest przeciwny stosowaniu specjalnej procedury. W odpowiedzi zgromadzenie uchwaliło jednogłośnie rezolucję stwierdzającą z ubolewaniem, że pociąganie do odpowiedzialności zdrajców postępuje powoli. Jest życzeniem wszystkich Francuzów by winni zostali ukarani. Należy stosować procedurę specjalną zresztą bez ujmy dla spraw obrony. Gen. de Gaulle wystosował do przewodniczącego komitetu wykonawczego francuskiej partii komunistycznej w Afryce półn. list z podziękowaniem za życzenia noworoczne, w których przewodniczący zapewnia go o poparciu wysiłku wojskowego i działaniu w duchu jedności narodowej.

W Londynie odbył się zjazd 2.000 maszynistów w duchu porozumienia międzynarodowego. Dzienniki brytyjskie nazwały ten zjazd parlamentem maturzystów. Zjazd uchwalił jednogłośnie zebranie funduszu odbudowy szkolnictwa na kontynencie po wojnie, zbiórka rozpocznie się zaraz po feriach. Angielski minister pracy wydał zarządzenie gwarantujące zdemobilizowanym żołnierzom powrót do ich miejsc pracy. Sprzeciwiający się temu zarządzeniu będą karani grzywną pieniężną.

Premier Churchill powrócił zupełnie do zdrowia i odbył w środę rozmowę z gen. de Gaulle w Marokku. Przyjął również defiladę wojsk francuskich. Dzienniki angielskie opisują wielką radość społeczeństwa na wieść o zupełnym wyzdrowieniu Churchilla. Podają, iż premier odbył rozmowy z gen. Eisenhowerem i Montgommery odnośnie planów ofenzywy na Zachodzie. Rozmawiał on również z przedstawicielami Francji. Churchill zaznaczył w orędziu noworocznym do narodu, że ani na chwilę nie pozostawi kierownictwa politycznego własnemu losowi.

Gen. Eisenhower przybył do Londynu i objął naczelne dowództwo. Mianował on gen.

Bradleya naczelnym dowódcą wojsk amerykań - skich na zachodzie. Do Algieru przybył gen. Wecker by objąć funkcje dowoódcy lotnictwa sprzymierzonych.

Z Waszyngtonu donoszą,że obawa strejku kolejowego została zażegnana. Pracownicy -- kolejowi otrzymali podwyżkę zapłaty. Prezydent Roosevelt przyjął wczoraj delegatów -- związków robotniczych,aby wysłuchać ich zarzutów przeciwko projektowi o obowiązku powszechnej pracy w ciągu wojny. Delegaci wyrazili obawę,iż w tym wypadku będą więcej - obciążeni niż inni pracownicy. Roosevelt -- odpowiedział,że by uniknąć takiej niesprawiedliwości,praca robotników będzie ujęta - w ramach ogólnego obowiązku pracy. Ford -- donosi z Detroit,że w ostatnim kwartale wybudowano 5 razy więcej samochodów,niż w --- pierwszym kwartale ub.roku.

Norwegia zdeklarowała się za projektem utworzenia grupy państw na północnym Atlantyku.

"TIMES" O JEDNOSCI EUROPY .

Niejednokrotnie na łamach Timesa - organu stojącego blisko premiera Churchilla,- pojawiały się artykuły na temat przyszłych stosunków w Europie. Times jest zdania,że - federacja jest jedną z najtrudniejszych --- form konstruktywnych i uważa,iż tylko małej liczbie państw udało się zrealizować dzięki wspólnocie interesów i tracycji system unii. Zaden plan bezpieczeństwa wojskowego i porządku gospodarczego niemożliwy jest do - zrealizowania bez współudziału całej Europy, nie w tym jednakże sensie,by różnym narodom europejskim narzucić jednakowe systemy, ani by z Europy uczynić ekskluzywną jednostkę,- któraby się nie interesowała sprawami w różnych częściach świata. Times jest zdania,- że polityczna jedność Europy musi wypływać z jej jedności funkcyjnej,z procesów unifikacji dla celów bezpieczeństwa wojskowego,- odbudowy transportu i innych służb rozwinąsię nowe formy konstytucyjne,których obecnie niepodobna przewidzieć. Times jest zwolennikiem istnienia w Europie centralnych władz, wyposażonych w autorytet,zapewniający wojskowo i gospodarczo bezpieczeństwo i gwarantujący wolność małym narodom. Jeśli państwa będą chciały się sfederować i połączyć,nikt im nie będzie przeszkadzał,narzucony jednak związek chybiałby celu. W imię jednak ogólnego dobra jak nie należy zmuszać narody do zjednoczenia się,tak nie należy ich rozczłonkowywać. W tym oświetleniu wszelkie projekty rozczłonkowania Niemiec na poszczególne kraje nie mają żadnych realnych szans i byłyby tylko zarzewiem nowych nieporozumień. Times uważa,że "bezpieczeństwo w Europie da się - zapewnić na długi czas tylko przez organizację przewagi siły łącznie z determinacją użycia tej siły,gdyby zaszła potrzeba obrony tego wszystkiego co narody zjednoczone - dla siebie zdobyły. A taka zorganizowana -- przewaga wykonywana być musi w imieniu ---- wszystkich narodów zjednoczonych przez Anglię i Rosję,zaś niemiecki potencjał wojenny musi być kontrolowany przez organ reprezentujący nietylko całą Europę,lecz świat". Times przewiduje jednak,że rozwiązanie wielu problemów nie będzie łatwe ; Europie nie da się narzucić gotowego systemu na wzór -- chociażby państw anglosaskich. Niemniej jedność w sprawach zasadniczych bynajmniej -- nie będzie przeszkadzać zróżniczkowaniu --- między poszczególnymi państwami.

JAK PRACUJE KOLEJ WSCHODNIA.

Machina kolejowa na wschodzie coraz -- bardziej się psuje. W trzecim kwartale ub.- roku przywieziono na zachód 900 parowozów - do naprawy. W dyrekcji krakowskiej w ciągu tylko jednej doby uszkodzonych zostało 350 wagonów. Na terenie G.G.szerzy się w kolejnictwie coraz większy nieład. Katastrofy,wysadzanie torów,przerwy w ruchu mnożą się -- z dniem każdym. Na obszarach wschodnich notuje się codzień kilka do kilkunastu wykolejonych pociągów na skutek akcji partyzanckiej. Najgorzej jest na Polesiu,gdzie odcinek Baranowicze-Łuniniec nieczynny jest - od 2.września. Węzeł W Wołkowysku przedstawia olbrzymie rumowisko wagonów i parowozów. W Kobryniu spłonął magazyn paliwa zawiera - jący 40 ton benzyny.

NA FUNDUSZ PRASY : Przyjaciele-200,Gwizdek-200,Pol-20,Wid-20,Tom-100,K.B.-50,Galapagos 50,Chrzan-40,Żółw-20,Gwóźdź-20,Elko-20,Popik-140,Byk-20,Pro Arte-20,Most-40,Mała Baśka-20,Kazik-20,Migdał-20,Czech Jak.-20,Oko 20,Pik-30,Polonja-10,Sęk-25,Topola-20,Orzełek-30,Zośka-50,Patefon-100,Słońce-30,Bimber-100,War-30,Sław.-50,Wirtuz-40,Stach-20, F.F.-25,Froter-25,Baca-100,Goliat-20,W.-40, Chwaliszewiak-30,Stary Socjał-100,Janina - 100,Jaskółka-20,Tulis-20,Mewa-20,Janusz-100, Lako-150,Lotka-100,Boruta-70,P.S.G.-100, -- Dzik-25,Wolski-1.000 papieru,Romulus-5 pudełek matryc. Powtórnie: J.P.-50,sprostowanie Anielica-30,Brzoza-50.

NA WIEZNIOW I RODZINY : Strop-50,Fikus-50,- Czech Jak.-50,Sęk-25,Dziesiątka-100,Byk-30, Pro Arte-100,Migdał-50,Pol-20,Dimon-30,Bolek i Stacha-100,Krak,Smiały,Tolo,Nutfo-100. Powtórnie : Baca-30 zł.

---oooOOOooo---